

La barbàrie de la nostra època

Un dia de finals de juliol de l'any passat, James Veron, un home de 59 anys, sense feina, malalt i sense recursos per pagar-se el tractament mèdic, va entrar en un banc de la ciutat de Gastonia, a l'estat nord-americà de Carolina del Nord. Es va dirigir a la finestreta del caixer i, sense dir res, ni una sola paraula, va entregar una nota escrita a mà on es podia llegir: "Això és un atracament. Doni'm un dòlar".

La dona que el va atendre, després de llegir la nota i veure que el singular atracador anava completament desarmat -també la devia tranquil·litzar el fet que només volgués un dòlar-, el va convidar a seure en un sofà i va trucar a la policia. El James, que va ser jutjat a finals del mateix mes, va declarar-se plenament satisfet d'haver d'anar a la presó, on -n'estava convençut- s'ocuparien de la seva subsistència i, finalment, tindria temps i recursos per curar-se la malaltia.

El 23 de març del 2010 un tribunal de Traunstein, a Alemanya, va enviar a la presó quatre jubilats que havien segrestat el seu assessor financer. Els segrestadors, anomenats *la banda dels jubilats*, havien perdut els estalvis durant la crisi financera nord-americana i en culpaven l'assessor segrestat. Pel que sembla, abans de passar a l'acció, *la banda dels jubilats*, dos matrimonis d'entre 60 i 80 anys d'edat, van visitar l'assessor financer a casa seva per tal de forçar-lo a donar-los alguna compensació econòmica.

El crit definitiu de desesperació

Com que no hi va haver acord, durant la segona visita s'hi van abraonar i, després d'emboticar-lo amb cinta adhesiva i col·locar-lo dins d'una caixa de mudances, el van carregar al cotxe i el van tancar en un soterrani, on van començar les coercions per fer-li pagar dos milions d'euros a través d'un banc suís. El segrestat va ser alliberat per un comando especial de la policia gràcies a les paraules en clau que havia fet arribar al banc que havia de pagar la quantitat sol·licitada.

James Veron i *la banda dels jubilats* pertanyen als casos -poc nombrosos, s'ha de fer notar- d'aquella gent gran que passa a l'acció, que decideix, si és necessari, saltar-se la llei d'una manera violenta per trobar una sortida individual, privada, a una situació que consideren insostenible, injusta o, com va passar amb els segrestadors alemanys, una estafa, un robatori. La majoria dels casos de gent gran que es decideixen per alguna acció fora mesura, però, pertanyen al grup dels desesperats, els que ja no pretenen cap compensació i s'hi estavellen de cara. Molt sovint es tracta de l'últim gest, el crit definitiu: aquí us quedeu, que jo ja no puc més.

A Itàlia, fa només uns dies, una vídua siciliana de 78 anys es va tirar des d'un quart pis, a Gela. Segons ha explicat la premsa local, ho va fer desesperada perquè li havien abai-

xat la pensió i era incapaç d'atendre les despeses mensuals. Molts d'aquests casos de vegades ni tan sols tenen una història, passen simplement sense que hi hagi hagut cap explicació, encara que després els comentaris o les especulacions s'ocupin d'omplir amb més o menys criteri el silenci acusatori d'una persona gran matant-se de cara a la galeria.

Aquest podria ser el cas de l'home de 60 anys que, un dia de principis de juliol de l'any 2007, va entrar en una oficina bancària de Vigo i es va volar el cap disparant-se amb una escopeta de caça. Recordo el cas perquè en guardo el retall de premsa. Em va sorprendre el fet que una acció tan desesperada, una història sobre la qual voldríem conèixer més detalls, saber qui era aquell home que va decidir signar el final de la seva vida tenint de sang l'oficina on tenia la llibreta d'estalvis, es liquidés amb una crònica plena de detalls insubstancials com "la policia va ser alertada cap a les 13 hores" i "l'home va accedir al banc per una porta dels serveis centrals". Només al final de l'article s'explica que el banc estava a punt d'embargar-li la casa.

Anònims i silenciosos

El suïcidi de Dimitris Cristoulas, el jubilat de 77 anys que ha commocionat la societat grega, recorda els suïcidis que hi ha hagut a les revoltes àrabs, les quals -un tema sobre el qual s'aprofundeix poc- són revoltes que protagonitzen els aturats però no els treballadors, cosa que seria d'esperar de la lluita social tal com l'hem conegut fins ara. El Dimitris va deixar escrit -amb tinta vermella- que no trobava una altra manera més digna de lluitar i que no volia acabar rebuscant menjar a les escombraries. Deia, també, que si hagués tingut energia hauria agafat un Kalàixnikov. El seu suïcidi, doncs, ha estat un acte polític, la decisió d'un militant. I potser l'hauríem de diferenciar de les històries que protagonitzen els James Veron, *La banda dels jubilats*, els nombrosos ancians anònims com la dona de Gela o tots els que se'n van per la porta del darrere, sense fer soroll.

Sigui com sigui, hi ha una coincidència en totes aquestes morts, i és el fet que no podem ignorar que darrere d'aquests casos aïllats i singulars hi ha un gran silenci, una enorme soledat, fragilitat i pobresa de molta gent gran, probablement perquè la gent gran, que acostuma a ser dependent, que ja no treballa, no es pot defensar.

He visitat aquests dies la tomba de Walter Benjamin, a Portbou. Gravada a la seva làpida s'hi pot llegir: "No hi ha cap document de la cultura que no ho sigui també de la barbàrie". L'abandonament de la gent gran deu ser un dels senyals més foscos de la barbàrie de la deriva de la nostra època. Un dels senyals de cultura més destacables de la qual havia estat, precisament, ocupar-se dels més fràgils.